

Sanna Antikainen ps ym.

Kirjallinen kysymys työllisyyspalvelujen norminpurkupilotin etenemisestä ja kuntien rahoitusvastuusta

Eduskunnan puhemiehelle

Työllisyyspalvelujen järjestämisvastuu on siirtynyt kunnille ja työllisyysalueille vuoden 2025 alusta. Samalla kuntien rahoitusvastuu työttömyysturvasta on laajentunut merkittävästi. Hallitusohjelmassa ja kehysriihessä on linjattu työllisyyspalvelujen norminpurkupilotista, jonka tavoitteena on lisätä kuntien liikkumavaraa, mahdollistaa palvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen, mukaan lukien ulkoistaminen, sekä parantaa palvelujen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Norminpurkupilotin valmistelu ei ole edennyt hallituksen linjausten edellyttämällä tavalla. Kunnille ja työllisyysalueille on syntynyt tilanne, jossa alueiden vastuu on kasvanut, mutta keinot vaikuttaa työllisyyteen ovat rajalliset.

Päijät-Hämeen ja Pohjois-Karjalan työttömyysasteet kuuluvat maan korkeimpiin. Outokummussa työttömyys on noussut lähes 20 prosenttiin, ja Lahdessa se on noin 18 prosenttia. Myös nuorisotyöttömyys on maan korkeimpien joukossa. Lahti maksaa työttömyysturvan kuntaosuuksia noin 30 miljoonaa euroa vuodessa, ja Pohjois-Karjalan kuntien yhteenlasketut maksuosuudet ovat noin 26,6 miljoonaa euroa. Tilanne on kestävä ja erityisesti silloin, kun avoimia työpaikkoja on vähän ja työllisyyspalvelujen uudistukset eivät tuota tuloksia.

Kunnat ovat toistuvasti tuoneet esiin huolensa siitä, että nykyinen työttömyysturvan rahoitusmalli ei riittävästi huomioi alueellisia työmarkkinaeroja. Tilanne on erityisen ongelmallinen alueilla, joilla työpaikkojen määrä on vähäinen eikä kunta voi omilla toimillaan vaikuttaa työvoiman kysyntään samassa määrin kuin kasvukeskuksissa.

Norminpurkukokeilun tavoitteena on ollut antaa kunnille enemmän vapautta järjestää työllisyyspalvelut vaikuttavimmalla mahdollisella tavalla. Kokeilulainsäädännön valmistelun on kuitenkin todettu edellyttävän laajoja tietojärjestelmä-, kustannus- ja vaikutusarvioita, minkä vuoksi aikataulu on siirtynyt mahdollisesti vuoteen 2027. Kunnille on siirretty merkittävä taloudellinen vastuu ilman riittäviä toimivaltuuksia ja joustavia keinoja vaikuttaa tilanteeseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 57/2026 vp

Aikooko ministeri valmistella eduskunnalle hallituksen esityksen työllisyyspalvelujen norminpurkupilotista, josta on päätetty kehysriihessä,

miten ministeri varmistaa, että kunnilla ja työllisyysalueilla on tosiasialliset mahdollisuudet päättää itse tarkoituksenmukaisimmista ja vaikuttavimmista työllisyyspalveluista, mukaan lukien palvelujen ulkoistaminen,

miten ministeri aikoo huomioida alueelliset työmarkkinaerot työttömyysturvan rahoitusmallissa, jotta heikon työpaikkatarjonnan alueilla kunnat eivät joudu kohtuuttomaan taloudelliseen vastuuseen,

aikooko ministeri arvioida uudelleen kuntien rahoitusvastuun laajentamisen vaikutuksia erityisesti korkean työttömyyden alueilla, kuten Lahdessa ja Pohjois-Karjalan maakunnassa, ja ryhtyä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin ja

mitä välittömiä toimia ministeri aikoo toteuttaa työllisyyden parantamiseksi niillä alueilla, joilla työttömyysaste on maan korkeimpia ja nuorisotyöttömyys erityisen huolestuttavaa?

Helsingissä 27.2.2026

Sanna Antikainen ps
Mira Nieminen ps